

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **J.**, bytom **M.**, **K.**, proti odporkyni **S. P.**, **U.**, **B.**, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Sd/81/2007-46 zo dňa 4. februára 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo 4. februára 2008, č. k. 1Sd/81/2007-46 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením Krajský súd v Košiciach nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Krajský súd dôvodil tým, že z obsahu návrhu, napadnutého rozhodnutia a administratívneho dávkového spisu odporkyne nič nenasvedčuje tomu, že by išlo o taký skutkovo a právne náročný spor, pri ktorom by navrhovateľ bol odkázaný na právnu pomoc súdom ustanoveného advokáta.

Proti tomuto uzneseniu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie a odôvodnil ho v podstate tým, že uznesením boli porušené jeho základné ľudské práva. Tiež namietal postup odporkyne v súvislosti so započítavaním doby dôchodkového poistenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 s ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že nie sú dané podmienky pre jeho potvrdenie.

Z podkladov súdneho spisu vyplýva, že navrhovateľ sa opravným prostriedkom podaným osobne na krajskom súde dňa 24. júla 2007 domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia č. X. zo dňa 19. júna 2007, ktorým odporkyňa podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok z dôvodu, že nezískal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok.

Počas konania predložil navrhovateľ dňa 24. júla 2007 krajskému súdu svoju žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu dôvodiac, že je to nevyhnutné na ochranu jeho práv. K žiadosti pripojil aj kópiu potvrdenia o svojich osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, z ktorého vyplýva, že je dlhodobo práceneschopný, nemá žiadne príjmy ani nepoberá žiadne dávky, nevlastní majetok väčšej hodnoty, pričom má vyživovaciu povinnosť voči svojmu maloletému synovi; jeho manželka je nezamestnaná a poberá dávky v hmotnej núdzi.

Podľa § 30 OSP účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov, ustanoví sudca alebo poverený zamestnanec súdu na jeho žiadosť zástupcu z radov advokátov, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov. O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že dáva možnosť ustanoviť právneho zástupcu z radov advokátov účastníkovi v prípade, že spĺňa zákonom stanovené podmienky, a síce, že:

- účastník o to požiada,
- účastník spĺňa predpoklady súdneho oslobodenia od súdnych poplatkov a kumulatívne, či nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie či bránenie práva,
- ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov.

Tým, že ustanoví účastníkovi na jeho žiadosť zástupcu, súd plní povinnosť zaistiť účastníkom rovnaké možnosti k uplatneniu ich práv. Súčasne ide o naplnenie čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorého každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, a to od začiatku konania. Ustanovenie zástupcu preto nezávisí na úvahe súdu; keď sú splnené predpoklady uvedené v § 30 OSP, je súd povinný žiadosti účastníka o ustanovenie zástupcu vyhovieť.

Zo spisu krajského súdu vyplýva, že sa so žiadosťou navrhovateľa náležite nezaoberal. Neskúmal či sú splnené všetky predpoklady na ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Jedným z týchto predpokladov je aj potreba ochrany záujmov účastníka konania v priamej spojitosti s predmetom konania, bez ohľadu na to, či ide o spor alebo inú právnu vec. Táto potreba sa môže posudzovať len podľa zákona. Pritom pojmovým znakom pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov v súlade s § 138 ods. 3 v nadväznosti na § 30 OSP nie je „skutkovo a právne zložitá vec“.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 3 OSP, pretože postupom krajského súdu sa navrhovateľovi odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 221 ods. 1, písm. f/ OSP) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup, odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom, treba považovať aj nevyhovenie žiadosti navrhovateľa o ustanovenie zástupcu z radov advokátov bez toho, aby mal pre takýto postup a záver preukázané zákonné podmienky.

Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude po preskúmaní všetkých predpokladov na ustanovenie zástupcu z radov advokátov rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa o ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 29. mája 2008

**Anna Žáková , v.r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Dagmar Falbová